
Integreren doe je samen

Beleidsnotitie van de SP-afdeling Zwolle
Februari 2006

Voorwoord

“De samenstelling van de Zwolse bevolking is in enkele decennia ingrijpend veranderd. Toch zien we op een aantal terreinen nog te weinig terug dat onze stad ook werkelijk een veelkleurige is. Het gebruik van voorzieningen, het cultureel aanbod, de samenstelling van besturen en organisaties, het personeelsbestand van instellingen zoals de gemeente weerspiegelen absoluut onvoldoende de Zwolse samenleving. De veranderingen gaan nog te langzaam en zijn nog te vrijblijvend.”

De SP wil met deze notitie een sterke koers bepalen door het op te nemen tegen de vrijblijvendheid en de symboolpolitiek die al jaren heerst. En voor een ieder voldoende plaats inruimen om hun positie in de samenleving in te nemen, hun ervaringen vruchtbaar te maken en te werken aan een samenleving die door iedereen wordt beleefd als “onze samenleving”.

Düzgün Yildirim

Inhoud

<i>Inleiding</i>	4
<i>Integratie</i>	4
<i>Onze cultuur</i>	5
<i>Religie</i>	6
<i>Internationaal</i>	7
<i>Niet vrijblijvend, stop de symboolpolitiek</i>	7
<i>Interculturalisatie van de samenleving</i>	7
<i>Participatie</i>	8
<i>Actiepunten</i>	9
<i>Organisatie en uitvoering</i>	12

Inleiding

Zwolle is divers. Daar is geen discussie meer over nodig. Maar hoe zorgen we dat in die veelheid aan culturen, leefvormen en fysieke capaciteiten van mensen ook iedereen tot zijn recht komt? Hoe zorgen we dat iedereen bij kan dragen aan de verdere ontwikkeling van Zwolle? Dat is geen eenvoudige opgave, maar het is de uitdaging die de Socialistische Partij zich heeft gesteld met deze notitie “Integreren doe je samen”.

Kernbegrippen

Aan het integratiebeleid in Zwolle zal verder vorm gegeven moeten worden, waarbij de uitgangspunten zijn; respect voor elkaars cultuur, tolerantie en het voorkomen en wegwerken van achterstanden. Aan het handelen van de Socialistische Partij ligt het geloof in de gelijkwaardigheid van mensen ten grondslag. De SP streeft dan ook naar een zo eerlijk mogelijke verdeling van levenskansen. Verder keert ze zich tegen elke vorm van discriminatie. En de SP heeft een samenleving voor ogen waarin de menselijke waardigheid ten volle tot uitdrukking wordt gebracht, oftewel: ze heeft het geloof dat iedereen in waarde en recht gelijk is. Tot die menselijke waardigheid behoort ook een respectvolle omgang met de natuur en de menselijkheid. Dit zijn voor ons de kernbegrippen voor de integratie.

De diversiteit van Zwolle is een gegeven om trots op te zijn en biedt nieuwe kansen op economisch en cultureel gebied. Diversiteit dient het uitgangspunt voor het beleid en de manier van werken te zijn binnen de gemeente.

Iedereen moet ‘inclusief’ gaan denken. Elke activiteit, elk beleid en beleidsvoornemen, wordt langs de meetlat van diversiteit gehouden. Houden gemeente en diensten in hun beleid voldoende rekening met de diversiteit van de bevolking? Wordt er bij de werving van personeel genoeg energie gestoken in het vinden van geschikte gehandicapte en allochtone kandidaten (beide groepen zijn nu nog zwaar onder vertegenwoordigd in de gemeentelijke organisatie)? Hoe kan de samenwerking tussen allochtone en autochtone ondernemers worden gestimuleerd? Weerspiegelt het aanbod van gesubsidieerde instellingen de diversiteit van de bevolking? Die vraag zal steeds opnieuw gesteld worden. Ook van de burgers wordt een inspanning gevraagd. De verschillende bevolkingsgroepen worden uitgedaagd om te laten zien wat ze willen, wat ze nodig hebben en hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de Zwolse samenleving.

Integratie

Onder integratie kan de SP dus niet verstaan: aanpassing van vreemde culturen aan de dominante cultuur. Bij integratie gaat het er om dat alle burgers zich gezamenlijk inspannen een gemeenschappelijke cultuur te ontwikkelen naar de waarden die in de grondwet zijn verwoord en de normen die in die grondwet zijn verankerd.

Het is duidelijk dat niet iedereen op dezelfde manier en in hetzelfde tempo dat leerproces doormaakt. Daarvoor is de feitelijke ongelijkheid te groot. Mensen met grote materiele zorgen, met een laag opleidingsniveau, met een zwakke maatschappelijke positie, zullen bij die integratie steun vanuit overheid en bevolking nodig hebben. Maar ook op andere niveau's (bijvoorbeeld werkgevers) moet hard gewerkt worden aan succesvolle integratie in het dagelijks leven.

Achterstanden verminderen en uitsluiting voorkomen

Wij zullen opkomen om nieuwe vormen van sociaal cultureel werk te ontwikkelen, die de achterstand kan verminderen. Dat geldt ook voor mensen in de groeiende onderklasse, die al lang hier wonen en een lange geschiedenis van uitsluiting en ontmoediging met zich meedragen.

De SP is voor voorzieningen op buurtniveau, die de onderlinge samenhang versterken, het toenemende isolement terugdringen en de emancipatie van deze mensen stimuleren.

Dat geldt ook voor mensen die uit landen komen waar nog nauwelijks enige ervaring bestaat met democratie, gelijkwaardigheid, secularisatie en internationalisering.

De SP wil specifieke voorzieningen voor deze bevolkingsgroepen inrichten, die gericht zijn op het inhalen van die achterstand. Voor die laatste categorie geldt dat zo'n ontwikkeling -of leerproces- niet kan slagen als mensen grote delen van hun identiteit, hun culturele en religieuze erfgoed moeten loslaten.

De SP wil ruimte geven aan het behoud van die eigen culturele uitingen die de betreffende mensen voldoende veiligheid en zelfrespect bieden om aan dat moeilijke ontwikkelingsproces deel te nemen.

Onze cultuur

Met onze cultuur bedoelen we de cultuur die zich in ons land en onze geschiedenis heeft ontwikkeld en uitdrukking geeft aan het levensgevoel en de leefgewoonten van verreweg de meeste inwoners. Die cultuur wordt gekenmerkt door een aantal verworvenheden die in de grondwet wettelijk zijn geregeld. Die cultuur is gebaseerd op waarden als vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Het is dan ook van groot belang om te beseffen dat die cultuur niet statisch is, maar zich bevindt in een voortdurend proces van ontwikkeling.

Newoliberalisme en individualisme als bron van zorg

Negatieve invloeden in die ontwikkeling zijn voor de SP een voortdurende bron van zorg. Vrijheid wordt in toenemende mate ingeperkt, ongelijkheid onder de burgers groeit met de dag en veel van de maatschappelijk georganiseerde solidariteit wordt afgebroken. Het neoliberalisme en individualisme winnen aan invloed en claimen het alleenrecht op het moderne denken.

De SP wil haar uitgangspositie nemen bij die burgers die het meest onder die negatieve ontwikkelingen te lijden hebben. Dat geldt in dezelfde mate voor gedupeerden die hier geboren en getogen zijn als voor hen die er later zijn bijgekomen. Het is alleen al om die reden voor de SP onmogelijk om van een dominante cultuur te spreken, laat staan van een "Leitkultur".

In het verleden heeft de SP ingezien dat grote delen van de Nederlandse bevolking werden miskend, vernederd en onderdrukt en als zodanig geen volwaardige plaats in onze cultuur konden innemen. De strijd van de SP was daarom gericht op de belangrijkste uitingen van die heersende cultuur en voor meer vrijheid, gelijkheid en solidariteit voor allen.

Het gaat er de SP nog steeds om, om onze cultuur te bevrijden van wat in strijd is met die grondwaarden. Dat geldt voor verschijnselen die door die cultuur zelf worden opgeroepen, zoals juridische maatregelen die de vrijheid van de burger beperken, een economisch stelsel dat ongelijkheid bevordert (de vrije markt waar alleen het recht van de sterkste geldt, het consumentisme), doorgevoerd individualisme dat de solidariteit ondergraaft en privatisering van diensten en voorzieningen, die zowel de gelijkheid als de solidariteit om zeep helpen.

Die strijd geldt ook tegen die elementen van culturen van herkomstlanden van nieuwe Nederlanders, die geen bijdrage leveren aan de ontwikkeling van vrijheid, gelijkheid en solidariteit.

Religie

De komst van mensen uit landen, waar de religie een centrale plaats in het maatschappelijk leven inneemt, heeft het thema religie bij ons weer op de politieke agenda gezet. Het probleem van de verhoudingen tussen religie en de geseculariseerde staat, hetgeen bij ons tot redelijke tevredenheid leek te zijn geregeld, zal dus opnieuw moeten worden doordacht.

De SP staat in de traditie van het socialisme en heeft zo ruime ervaring met religie-critiek. Met overtuiging heeft de SP terecht gestreden tegen religieuze instellingen of personen die bestaand onrecht religieus rechtvaardigden en in stand hielden.

De SP heeft zich ook steeds geweerd tegen een politiek die vrijheid, gelijkheid en solidariteit tegenwerkt en daarbij gebruik maakt van argumenten die aan de religie van burgers zijn ontleend. Dat gold in ons land van oudsher voor wat betreft de opvattingen en praktijken van christelijke huize. Dat geldt nu ook voor religieuze uitingen van andere godsdiensten.

Binnen de SP is er ook een andere ervaring. Het geloof is voor velen een inspiratiebron om vreedzaam te strijden voor gerechtigheid en vrede. Daarom stelt de SP zich open voor de positieve krachten uit religies, of dat nu het christendom, de Islam, het Hindoeïsme of andere geloofsovertuigingen zijn.

Tegelijk wil de SP aandacht geven aan die mensen die weinig of geen binding met religie hebben en kiezen voor een seculiere organisatie van hun leven.

Godsdienstvrijheid garanderen

De SP is er voor om godsdienstvrijheid te garanderen en gelovige mensen te stimuleren hun inzichten en inspiratie in te zetten voor de ontwikkeling van een open en rechtvaardige samenleving voor iedereen.

Internationaal

Nederland is geen eiland en de Nederlandse cultuur is verweven met die van Europa en het noord Atlantische gebied. Onze economie is multinationalaal bepaald en landsgrenzen hebben weinig of geen betekenis meer. Integratie gaat dus over meer dan alleen over “wij” en “zij”.

De strijd van de SP is een strijd voor een betere wereld. Migranten zijn in die wereld medeburgers met gelijke rechten en gelijke uitdagingen. Migranten brengen vaak een rijke traditie mee van strijd voor een menselijker wereld. Die ervaring is voor ons onmisbaar.

Niet vrijblijvend, stop de symboolpolitiek

Integratie is niet vrijblijvend. Zowel de inwoners van Nederland als de immigranten zelf hebben baat bij een volwaardige plek in de Nederlandse samenleving. Het onthouden van of het onttrekken aan de ondersteuning tot integratie, schaadt zowel de betrokken immigrant als de Nederlandse samenleving in het geheel. Dat vereist dus inspanningen van beide partijen en ook toezicht op de resultaten ervan.

Interculturalisatie en integratie zijn daarmee verschillende dimensies van de instroom van niet-Nederlanders in de Nederlandse samenleving, waarbij kennis nemen van de heersende Nederlandse cultuur wel een belangrijk onderdeel uitmaakt van (de ondersteuning van) de integratie van niet-Nederlanders in de Nederlandse samenleving.

Integratie is ondersteuning van niet Nederlanders bij het vinden van hun eigen plek binnen de Nederlandse samenleving, zodat men als een volwaardige burger aan de samenleving deel kan nemen. Daarbij horen taal- en beroepsonderwijs, huisvesting, werk en zonodig toegesneden zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Interculturalisatie van de samenleving

Mensen zijn gelijkwaardig, gelijk voor de wet, maar verre van identiek. Wanneer ze hun talenten en capaciteiten vergelijken en kunnen ontplooiën, ontstaat een gedifferentieerde, veelvormige samenleving. Onze inzet is om vanuit deze situatie een totale sociale samenhang te vormen, deze te behouden en onderhouden.

De SP waardeert onderlinge verschillen positief. Essentieel acht ze het onderscheid tussen enerzijds ‘scheppende’ culturele diversiteit en anderzijds ‘remmende’ maatschappelijke ongelijkheid in de vorm van ongelijke levenskansen en sociaal economische verschillen. Deze maatschappelijke ongelijkheid overwoekert en vertekent de

'natuurlijke' verschillen tussen mensen. Het belemmert daarmee ook de persoonlijke en maatschappelijke creativiteit. Een werkelijke gelijkheid van kansen opent de weg naar een samenleving die veelkleuriger is dan de huidige.

Vanuit de interculturalisatie dienen de maatschappelijke organisaties hun inzet en aanbod te hebben afgestemd op de individuen en groepen in de veelkleurige samenleving die zij tot hun klanten behoren te rekenen.

Participatie

Voor de SP is het bevorderen van gelijke kansen niet het enige dat telt. Door toeval en verschillen in de startpositie, kunnen onverdedigbare verschillen en uitkomsten ontstaan. De SP streeft daarom naar gelijkwaardigheid van uitkomsten, niet naar gelijkgeschiktheid of eenvormigheid.

De SP wil werken aan de emancipatie en de ontplooiing van mensen tot zelfstandige burgers. Dat geldt voor een ieder in de samenleving. Hieraan kan gewerkt worden door een geïntegreerd beleid waar het kan en een specifiek beleid wanneer dat noodzakelijk is.

De zelforganisaties dienen actief betrokken te worden bij het uitvoeren van het integratiebeleid van een kleurrijke samenleving in Zwolle. Met hun inzet en betrokkenheid voor een gemeentelijke integratiebeleid, is het mogelijk om de krachten te bundelen en expertise te ontwikkelen.

Hoewel de gemeente nog geen vorderingen maakt als het gaat om een afspiegeling van de samenleving bij haar medewerkers in vaste dienst, dient hieraan consistent te worden gewerkt. Het uiteindelijke doel is dat de gemeente als werkgever en beleidsmaker de integratie incorporeert. Door dit te realiseren wordt de gemeente geloofwaardig in de doelstellingen van beleid en maakt zij een einde aan de heersende symboolpolitiek.

Actiepunten

1. Het bevorderen van inspraak van verschillende groepen op gemeentelijke beleid
2. Het bevorderen van diversiteit in verschillende bestuurlijke functies
3. Het bevorderen van sociaal-economische gelijkwaardigheid
4. Het bestrijden van elke vorm van onrechtvaardig onderscheid en discriminatie
5. Integratie wordt vergemakkelijkt wanneer voorzieningen niet per etnische doelgroep worden aangeboden, maar voor alle mogelijk geïnteresseerden. Voorzieningen voor specifieke allochtone groepen versterken veelal het isolement in plaats dat ze integratie bevorderen. [Voorbeeld: de cursus Gemeentepolitiek voor allochtonen]
6. De SP legt prioriteit bij het tegengaan van schooluitval en het bevorderen dat zoveel mogelijk leerlingen met een afgeronde opleiding de school verlaten en werk vinden. Met kracht moet worden doorgegaan met succesvol beleid, zoals de school-assistenten, huiswerkbegeleiding en mentorprojecten. Deze projecten richten zich niet alleen op immigranten, maar op alle achterblijvers op school.
7. Als integratiebevorderende maatregel wordt voor alle woningbouwplannen de norm opgelegd dat tenminste 35% van de woningen in nieuwe projecten moet bestaan uit sociale woningbouw. De SP pleit bij nieuwbouw of herstructurering voor divers bouwen, waarbij de leefomgeving centraal staat en niet het inkomen. Door wisselende woonwensen binnen diverse bevolkingsgroepen zal daardoor spontaan een gevarieerd beeld ontstaan van culturen (uitgangspunt is dat bijvoorbeeld mensen met kinderen andere woon- en leefwensen hebben dan mensen zonder kinderen, ongeacht hun etniciteit). In het belang van de integratie van immigranten pleit de SP er nadrukkelijk voor om migranten over meerdere woongebieden te spreiden, waarbij het tegengaan van cumulatie van migranten in de slechtste wijken centraal moet staan. De SP wil woningcorporaties activeren om hiervoor mogelijkheden te bieden en mensen actief te stimuleren tot divers wonen.
8. De gemeentelijke bemoeienissen hebben primair betrekking op het onderwijs, preventief jeugdbeleid en de arbeidsmarkt. Deze drie beleidsterreinen hebben alle drie regionale dimensies. Jeugdbeleid is een reguliere gemeentelijke taak; de ROC's (regionale opleidingscentra) missen nu veelal een verantwoordelijke regionale bestuurslaag, die de relatie ROC-regionale arbeidsmarkt helpt versterken. De gemeente dient zich hierin actief op te stellen.
9. De gemeente en de gesubsidieerde instellingen stellen jaarlijks een plan vast om voor de studenten stageplaatsen te reserveren die anders geen plaats kunnen vinden.
10. Soms is scholing alleen niet genoeg en is extra inspanning nodig om goed te kunnen functioneren op een arbeidsplaats. Dat betreft zowel de allochtone werknemer als ook de werkgever, die een aantal voorwaarden voor goed (intercultureel) functioneren kan vervullen. Initiatieven die dat beogen kunnen op steun van de SP rekenen.

11. De Integratieraad Zwolle krijgt een autonome adviesbevoegdheid inzake de gemeentelijke beleidsontwikkeling.
12. Dialoog: er dient projecten te worden opgestart die de dialoog kunnen bevorderen om met elkaar in gesprek te blijven.
13. Het interculturele beleid van de gemeente Zwolle zoekt een antwoord om een samenleving op te bouwen die vanuit een houding van respect, openheid en gelijkwaardigheid opereert.
14. Het interculturalisatiebeleid van de gemeente richt zich op zowel autochtonen als allochtonen. Uitgangspunt is dat alle individuen en bevolkingsgroepen, ongeacht afkomst en verschillen, samenleven met gelijke rechten en plichten, met behoud van de eigen cultuur en met respect voor de culturen van anderen.
15. Jaarlijks is ? 150.000 beschikbaar om processen in de wijken op te zetten en om gemeentelijke diensten te stimuleren om intercultureel beleid op te nemen in hun eigen programma's. Er is ook jaarlijks ? 50.000 beschikbaar voor subsidiering van concrete projecten. Het gaat om projecten die snel gestart moeten worden of projecten waarvoor een 'startersbijdrage' nodig is om zo andere financiers te krijgen. De subsidie wordt bij voorkeur toegewezen aan projecten van personen of organisaties, waarbij sprake is van samenwerking tussen allochtone en autochtone bewoners. Wijkorganisaties spelen een belangrijke rol om specifieke doelgroepen te bereiken. Zij fungeren als intermediairs richting de doelgroepen.
16. Het afstemmen van producten en diensten op de behoefte van alle Zwolse inwoners.
17. Het stimuleren van Zwolse gemeentelijke diensten en maatschappelijke organisaties om het interculturele beleid op te nemen en te verwerken in hun eigen programma's.
18. Het stimuleren van een divers personeelsbestand, dat overeenkomt met de bevolkingsamenstelling.
19. Het vergroten van de interculturele professionaliteit van alle medewerkers.
20. Interculturalisatie dient een van de speerpunten te zijn in het gemeentelijk beleid. Interculturalisatie betekent echter geen waarden-relativisme. Het (er)kennen van verschillen moet ook leiden tot een actief debat over de raakvlakken (grenzen) van de verschillende waardensystemen en de daarop gebaseerde normen en de fricties die dat op kan leveren. Homohaat vanuit fundamentalistisch christelijke- of islamitische achtergrond is dus nooit acceptabel. 'Kennismaken' en 'het debat aangaan' horen bij elkaar.
21. De SP bestrijdt de verschillende vormen van extreme uitingen van culturele en politieke aard die voor de individuen dan wel groepen een gevaar vormen voor de interculturele samenleving. Zo streven we bijvoorbeeld naar de behoud van de unanimiteit van de politieagent (dus zonder een hoofddoek), ook binnen de overheidsdiensten.

22. Leren van de Nederlandse taal is verplicht. Beheersing van de taal is een noodzakelijke voorwaarde voor integratie in de Nederlandse samenleving. In het onderwijs (zowel vroegschool, basisonderwijs als volwassenenonderwijs) verdient dat extra aandacht. Waar de bestaande reguliere voorzieningen onvoldoende zijn om wat mogelijk is te bereiken, vindt de SP dat de gemeente een actieve rol moet vervullen.

23. De gemeente dient een speciaal fonds in het leven roepen voor ondersteuning van integratie bevorderende activiteiten, zoals anti-discriminatie initiatieven, interculturele manifestaties, veelkleurige evenementen e.a.

24. De gemeente telt ook een groot aantal illegalen, die formeel voor de overheid niet bestaan, maar feitelijk wel de beeldvorming over en de situatie van veel immigranten (ver)tekenen. Daarnaast leven deze mensen in veel gevallen in kommerkelijke omstandigheden en worden ze in arbeidssituaties uitgebuit. De SP vindt dat de gemeente als “minst politieke bestuurslaag” wel het debat kan starten over de economische en sociale gevolgen van de grote aantallen illegalen binnen de gemeente en de regio. Hun aantallen en positie dienen in kaart te worden gebracht en zo mogelijk verbeterd.

25. De gemeente garandeert de godsdienstvrijheid van gelovige mensen en stimuleert hen om hun inzichten en inspiratie in te zetten voor de ontwikkeling van een open en rechtvaardige samenleving.

26. De gemeentelijke overheid ondersteunt actief de nieuwe vormen van sociaal cultureel werk en ontwikkeling daarvan, die achterstanden kan verminderen. Dat geldt ook voor mensen in de groeiende onderklasse, die al jarenlang hier wonen en een lange geschiedenis van uitsluiting en ontmoediging met zich meedragen.

27. De gemeente ondersteunt voorzieningen op buurtniveau die de onderlinge samenhang versterken, het toenemende isolement terugdringen en de emancipatie van deze mensen stimuleren. Dat geldt ook voor mensen die uit landen komen waar nog nauwelijks enige ervaring bestaat met democratie, gelijkwaardigheid, secularisatie en internationalisering.

28. De gemeente ondersteunt specifieke voorzieningen om voor deze bevolkingsgroepen in te zetten, die gericht zijn op het inhalen van die achterstand. Voor die laatste categorie geldt dat zo'n ontwikkelings- of leerproces niet kan slagen als mensen grote delen van hun identiteit, hun culturele en religieuze erfgoed moeten loslaten.

29. Er is ruimte voor het behoud van die eigen culturele uitingen die de betreffende mensen voldoende veiligheid en zelfrespect bieden om aan dat moeilijke ontwikkelingsproces deel te nemen.

Er wordt gestreden tegen die elementen van culturen van herkomstlanden van nieuwe Nederlanders, die geen bijdrage leveren aan de ontwikkeling van vrijheid, gelijkheid en solidariteit.

Organisatie en uitvoering

Iedereen is belangrijk voor het welslagen van de filosofie in deze notitie 'Integreren doe je samen' met de hierin opgenomen actiepunten. De gemeentelijke diensten, instellingen, migrantenorganisaties, het bedrijfsleven en individuele burgers.

Voor de uitvoering op gemeentelijke niveau dient een programma-manager en een programmateam te worden samengesteld. In dit team nemen directeuren van diensten deel. Daarnaast is er een 'kleurenpalet'. Dit palet van burgers functioneert als creatieve denktank en extern geweten. Elk jaar worden hier nieuwe mensen voor gevraagd. Het verder uitwerken van de actiepunten gebeurt met vele anderen in consultatierondes.

'Integreren doe je samen' heeft raakvlakken met alle onderwerpen van andere uitvoeringsprogramma's. Daarom legt de programma-manager regelmatig contact met de andere beleidsprogramma's. En daarom dienen er werkenderwijs criteria en toetspunten te worden ontwikkeld. Ook via het ontwikkelen van een monitor wordt gewerkt aan een beeld hoe het met het integratiebeleid binnen de verschillende programma's en diensten staat. De monitor kan in een later stadium geschikt gemaakt worden voor diensten en gesubsidieerde instellingen.

© 2006, SP Zwolle